

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการตรวจสอบข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตรและที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ จำนวน ๗ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. พริก (*Capsicum annuum* L.) พันธุ์ยอดสน ศก.165
๒. พริก (*Capsicum annuum* L.) พันธุ์หัวเรือ ศก.13
๓. พริก (*Capsicum annuum* L.) พันธุ์หัวเรือ ศก.25
๔. มะละกอ (*Carica papaya* L.) พันธุ์ขอนแก่น 80 (Khon Kaen 80)
๕. ดาวกระจาย (*Cosmos sulphureus* Cav.) พันธุ์ ศฝก.13
๖. ดาวกระจาย (*Cosmos sulphureus* Cav.) พันธุ์ ศฝก.14
๗. ดาวเรือง (*Tagetes erecta* L.) พันธุ์ ศฝก.15

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปราบกฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจน์ว่า การยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าว เป็นไปโดยมิชอบให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นางสาวเสริมสุข สลักเพ็ชร์)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

พริก (*Capsicum annuum* L.)

พันธุ์ยอดสน ศก.165

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-5790583

แหล่งที่มาและประวัติของพันธุ์

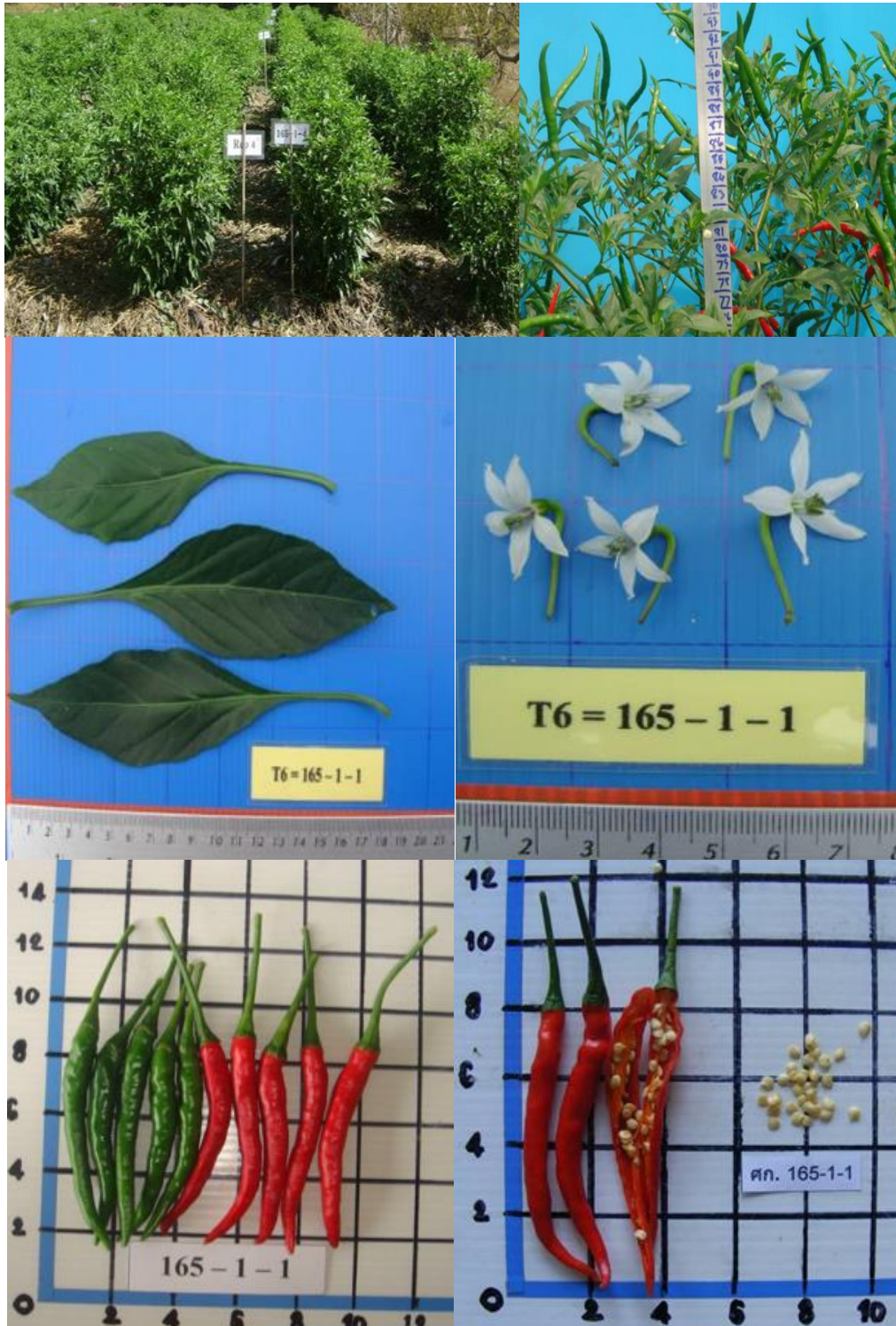
สถาบันวิจัยพืชสวนโดยศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษได้ทำการปรับปรุงพันธุ์พริก ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2554 ตามขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ โดยรวบรวมพริกพันธุ์ยอดสนจากแหล่งปลูกต่างๆ ในจังหวัด นครราชสีมา มาปลูกและคัดเลือกพันธุ์แบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ คัดเลือกพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง การเจริญเติบโตดี ไม่เป็นโรค ผลสุกสีแดงเข้ม และตรงตามสายพันธุ์ ในปี พ.ศ. 2550 ปลูกพริกที่คัดเลือกพันธุ์ได้ แบบต้นต่อแถว โดยใช้ระยะปลูก 0.5 x 1.0 เมตร (ระยะต้น x ระยะแถว) และคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีลักษณะดี ปี พ.ศ. 2551-2552 ปลูกเปรียบเทียบ ผลผลิตระหว่างสถานี โดยปลูกทดสอบพันธุ์ที่ได้กับพันธุ์ของเกษตรกรในท้องถิ่นต่างๆ ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดนครพนม และในปี พ.ศ.2553-2554 ปลูกทดสอบผลผลิตในแปลงของ เกษตรกร 2 ราย ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดนครพนม โดยการทดลอง ที่แปลงเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดนครพนม ปลูกในช่วงฤดูแล้ง ส่วนที่แปลงเกษตรกรจังหวัด นครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ ปลูกในช่วงฤดูฝน พบว่าพริกยอดสนสายพันธุ์ ศก.165-1-1 มีผลผลิตสูง และมีความสม่ำเสมอของสายพันธุ์ โดยตั้งชื่อพริกยอดสนสายพันธุ์ ศก.165-1-1 เป็นชื่อว่า พริกพันธุ์ยอดสน ศก.165

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ ประเภท ชื่อไทย พริก ชื่อวิทยาศาสตร์ *Capsicum annuum* L. ชื่อวงศ์ Solanaceae พืชผัก
ราก มีระบบรากแก้ว และรากแขนง
ต้น มีการเจริญเติบโตแบบพุ่ม ความสูงต้นเฉลี่ย 98.7 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่มเฉลี่ย 95.4 เซนติเมตร ลำต้นมีสีเขียว มีจำนวนกิ่งแขนงเฉลี่ย 16.8 กิ่งต่อต้น
ใบ รูปใบหอก (lanceolate) สีเขียว
ดอก ดอกสมบูรณ์เพศ สีขาว มีจำนวนกลีบดอก 5-6 กลีบ มีอายุดอกแรกบาน 33-70 วัน และมีอายุดอกบาน 50 เปอร์เซ็นต์ 39-85 วัน
ผล ผลมีรูปร่างเรียวยาว ส่วนบนของผลมีความมน ปลายแหลม มีผิวขรุขระปานกลาง ผลชี้ขึ้น ขนาดผลยาว 7.07 เซนติเมตร และกว้าง 0.69 เซนติเมตร น้ำหนักผลสดเฉลี่ย 1.94 กรัม ก้านผลยาว 3.23 เซนติเมตร ผลอ่อนมีสีเขียว ผลแก่มีสีเหลืองเขียว และผลสุกมีสีแดง มีอายุการเก็บเกี่ยววันแรก 100 วัน มีปริมาณแคปไซซินอยด์ (Capsaicinoids) 7.79 มิลลิกรัมต่อกรัม

เมล็ด

เมล็ดมีขนาด กว้าง 0.12 เซนติเมตร และยาว 0.15 เซนติเมตร น้ำหนักเมล็ดต่อผลเฉลี่ย 0.225 กรัม จำนวนเมล็ดต่อผลเฉลี่ย 56.14 เมล็ด

พริกพันธุ์ยอดสน ศก.165

พริกพันธุ์หัวเรือ ศก.13

พริก (*Capsicum annuum* L.)

พันธุ์หัวเรือ ศก.25

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-5790583

แหล่งที่มาและประวัติของพันธุ์

สถาบันวิจัยพืชสวนโดยศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษได้รวบรวมพันธุ์และคัดเลือกพันธุ์พริกพันธุ์หัวเรือระหว่างปี พ.ศ. 2540-2541 โดยรวบรวมพันธุ์พริกหัวเรือจากแปลงของเกษตรกร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 21 สายพันธุ์ แต่ละสายพันธุ์มีลักษณะทรงพุ่มแข็งแรง แตกกิ่งก้านดี ไม่เป็นโรค ผลตรงชี้ขึ้น ผลสุกสีแดงสด ความยาวผลมากกว่า 5 เซนติเมตร จากนั้นนำมาปลูกคัดเลือกสายพันธุ์ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ เป็นการคัดเลือกแบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ คัดเลือกได้ 7 สายพันธุ์ นำมาปลูกเปรียบเทียบพันธุ์ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2543 ได้สายพันธุ์ที่มีลักษณะดีเด่น จำนวน 5 สายพันธุ์ ในปี พ.ศ. 2544-2545 นำไปทดสอบพันธุ์ในศูนย์วิจัยพืชสวนฯ และสถานีทดลองพืชสวนฯ จำนวน 5 แห่ง และในปี พ.ศ. 2546-2547 ได้ทดสอบพันธุ์ในแปลงของเกษตรกร จำนวน 5 แห่ง ซึ่งสามารถคัดเลือกได้พริกพันธุ์หัวเรือ ศก.25 ที่ให้ผลผลิตสดต่อไร่สูงสุด จำนวน 1,697 กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ ประเภท ชื่อไทย พริก ชื่อวิทยาศาสตร์ *Capsicum annuum* L. ชื่อวงศ์ Solanaceae พืชผัก
ราก มีระบบรากแก้ว และรากแขนง
ต้น มีการเจริญเติบโตแบบพุ่ม ความสูงต้น 80-90 เซนติเมตร การแตกกิ่งปานกลาง ลำต้นมีสีเขียว แฉกสีม่วง มีขนประปราย
ใบ ใบมีสีเขียว รูปใบหอก (lanceolate) ขนาดกว้าง 4.5 เซนติเมตร และยาว 8-12 เซนติเมตร มีความหนาปานกลาง ขอบใบเป็นคลื่น
ดอก ดอกสมบูรณ์เพศ สีขาวกับสีม่วงที่โคนกลีบ อับละอองเรณูมีสีม่วง ก้านชูอับเรณูมีสีขาว มีจำนวนกลีบดอก 5-6 กลีบ
ผล ผลมีรูปร่างเรียวยาว ส่วนบนของผลมีความมน ปลายแหลม มีผิวขนปานกลาง ผลชี้ขึ้น ขนาดผลยาว 7-8 เซนติเมตร และกว้าง 0.9 เซนติเมตร น้ำหนักผลสดเฉลี่ย 1.9 กรัม ก้านผลมีความยาว 3-4 เซนติเมตร ผลอ่อนมีสีเขียวอ่อน และผลแก่มีสีแดงเข้ม มีปริมาณสารแคปไซซิน (Capsaicin) ของผลสด 202.26 มิลลิกรัมต่อ 100 กรัม
เมล็ด เมล็ดมีสีเหลืองเข้ม

พริกพันธุ์หัวเรือ ศก.25

มะละกอ (*Carica papaya* L.)
พันธุ์ขอนแก่น 80 (Khon Kaen 80)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-5790583

แหล่งที่มาและประวัติของพันธุ์

สถาบันวิจัยพืชสวนโดยศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษได้ทำการผสมพันธุ์และคัดเลือกพันธุ์มะละกอ ในปี พ.ศ. 2530-2531 ที่สถานีทดลองพืชสวนขอนแก่น โดยการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างมะละกอพันธุ์แขกดำกับพันธุ์ Florida tolerant ได้คู่ผสมจำนวนมาก คัดเลือกพันธุ์ลูกผสมที่มีความทนทานต่อโรคจุดวงแหวนและคัดเลือกผลที่มีคุณภาพที่คนไทยนิยม ทำการคัดเลือกต้นและเก็บเมล็ดพันธุ์สำหรับการปลูกและคัดเลือกจำนวน 5 รอบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2537 ซึ่งคัดเลือกได้มะละกอ 3 สายพันธุ์ คือ ท่าพระ 1 ท่าพระ 2 และท่าพระ 3 ในปี พ.ศ. 2537-2540 ทดสอบพันธุ์ที่คัดเลือกได้ 3 สายพันธุ์ในพื้นที่ต่างๆ ในแปลงทดลองของศูนย์วิจัยฯ หรือสถานีทดลอง และแปลงของเกษตรกร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดหนองบัวลำภู สามารถคัดเลือกได้มะละกอสายพันธุ์ที่มีผลขนาดเล็ก คือ ท่าพระ 3 แต่ยังคงมีความแปรปรวนของลักษณะและขนาดของผล จึงมีโครงการคัดเลือกพันธุ์มะละกอท่าพระ 3 เพื่อคัดเลือกให้มีผลเล็ก น้ำหนักไม่เกิน 1 กิโลกรัม โดยในปี พ.ศ. 2541-2544 ดำเนินการที่สถานีทดลองพืชสวนขอนแก่น และคัดเลือกให้มีความทนทานต่อโรคจุดวงแหวนมากขึ้นควบคู่กันไปด้วย ทำการคัดเลือกแบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ปลูกและคัดเลือกได้มะละกอท่าพระ 3 จำนวน 3 สายพันธุ์ ได้แก่ TPL1 TPL2 และ TPL3 ในปี พ.ศ. 2545-2547 ปลูกทดสอบใน 3 พื้นที่ ได้แก่ แปลงทดลองของสถานีทดลองพืชสวนขอนแก่น สถานีทดลองพืชไร่มหาสารคาม และสถานีทดลองพืชไร่กาฬสินธุ์ พบว่าสามารถคัดเลือกมะละกอท่าพระ 3 ได้ 2 สายพันธุ์ คือ TPL1 และ TPL2 ในปี พ.ศ. 2547-2549 ทำการทดสอบสายพันธุ์ TPL1 และ TPL2 ในแปลงทดลองของศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตขอนแก่น และศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตอุดรธานี โดยเปรียบเทียบกับพันธุ์แขกดำศรีสะเกษหรือแขกดำท่าพระ และพันธุ์ Florida tolerant และในปี พ.ศ. 2547 มีการนำไปให้เกษตรกรผู้ปลูกมะละกอส่งออกทดลองปลูกและทดสอบตลาดต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2550-2551 ทดสอบปลูกสายพันธุ์ TPL2 เป็นแปลงขนาดใหญ่เพื่อศึกษาศักยภาพที่จะปลูกเพื่อการค้าจากโครงการคัดเลือกพันธุ์มะละกอทนทานโรคจุดวงแหวน สามารถคัดเลือกพันธุ์มะละกอผลเล็กเพื่อบริโภคสุกและเหมาะสมในการส่งออกได้ 1 สายพันธุ์ คือ TPL2 จึงขอตั้งชื่อพันธุ์ว่า “ขอนแก่น 80” (Khon Kaen 80)

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ ประเภท	ชื่อไทย มะละกอ ชื่อสามัญ Papaya ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Carica papaya</i> L. วงศ์ Caricaceae ไม้ผลขนาดเล็ก
ราก	ระบบรากแก้ว
ต้น	มีการเจริญเติบโตแบบต้นเดี่ยว ลำต้นมีสีน้ำตาลเทา ความสูงของต้นเมื่อดอกแรกบานเฉลี่ย 110 เซนติเมตร และเมื่อผลแรกสุกต้นมีความสูงเฉลี่ย 132 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่มเฉลี่ย 134 เซนติเมตร
ใบ	ใบมีความกว้างเฉลี่ย 57.6 เซนติเมตร และยาวเฉลี่ย 40.8 เซนติเมตร ก้านใบแก่มีสีเขียวอ่อน ยาว 67.2 เซนติเมตร
ดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ สีขาว มีจำนวนกลีบดอก 5 กลีบ มีอายุวันดอกบาน 50 เปอร์เซ็นต์ 74 วัน หลังย้ายปลูก
ผล	ผลมีรูปร่างรูปแพร์ ความยาวผลเฉลี่ย 16.3 เซนติเมตร ความกว้างผลเฉลี่ย 9 เซนติเมตร ความยาวก้านผลเฉลี่ย 5.97 เซนติเมตร น้ำหนักผลเฉลี่ย 770 กรัม สีผิวผลเมื่อสุกมีสีส้มเหลือง สีเนื้อเมื่อสุกมีสีแดงส้ม ความหนาเนื้อ 2.60 เซนติเมตร ช่องว่างภายในผล 3.98 เซนติเมตร จำนวนผลต่อต้น 24.6 ผล ความแน่นเนื้อ 0.67 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร
เมล็ด	เมล็ดมีสีดำอมน้ำตาล

มะละกอพันธุ์ขอนแก่น 80

ดาวกระจาย (*Cosmos sulphureus* Cav.)

พันธุ์ ศฝก.13

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรวมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่อยู่ เลขที่ 33 หมู่ที่ 11 ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20250

โทรศัพท์ 08-1940-5544, 0-3834-3608

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

อันเนื่องมาจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ครั้นเสด็จพระราชดำเนิน ณ ศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเกษตรวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ได้มีพระราชกระแสรับสั่งข้อหนึ่งว่า “การนำพันธุ์ใหม่หรือพันธุ์ต่างประเทศต้องระวังเรื่องโรค ถ้าเกิดโรคแล้วจะเกิดเสียหายมากและขาดทุน การนำพันธุ์ต่างประเทศมาราคาสูงไม่ควรพึ่งพา” ซึ่งเมล็ดพันธุ์ไม้ดอกก็มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จึงนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์เกษตรธรรมชาติดาวกระจายดอกซ้อนสีเหลือง โดยในปี พ.ศ. 2542 นางทิพวรรณ สิทธิรังสรรค์ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาวิชาการ ได้นำเมล็ดพันธุ์ดาวกระจายชนิดต้นเตี้ย กลีบดอกซ้อน มาจากจังหวัดฮอกไกโด ประเทศญี่ปุ่น มาปลูกที่แปลงสาธิตทดลองเกษตรธรรมชาติของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรวมวัดญาณฯ ซึ่งในช่วง 2 ปีแรกนั้น ต้นมีการเจริญเติบโตไม่ดี แต่ปลูกต่อเพื่อให้มีการปรับตัวเข้ากับสภาพอากาศของประเทศไทย และดำเนินการปรับปรุงพันธุ์โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบรวมหรือการคัดเลือกหมู่ ในระหว่างปี พ.ศ. 2544–2561 เป็นเวลา 17 ปี จึงได้ดาวกระจายดอกสีเหลือง กลีบดอกซ้อนต้นเตี้ย ต้านทานโรคและแมลงดี ปลูกได้ตลอดปี จึงตั้งชื่อพันธุ์ดาวกระจายดอกซ้อนสีเหลืองนี้ว่า ศฝก.13

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ดาวกระจาย ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cosmos sulphureus* Cav. วงศ์ Asteraceae
ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก ระบบรากมีทั้งรากแก้วและรากแขนง รากยาวประมาณ 10-13 เซนติเมตร

ต้น เป็นพืชมูลึก ลำต้นแตกกิ่งเป็นทรงพุ่มขนาดเล็ก มีความสูงต้นประมาณ 60-70 เซนติเมตร เป็นพันธุ์ต้นเตี้ย ลำต้นเป็นเหลี่ยม ตั้งตรง

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยว สีเขียว เรียงตรงกันข้าม รูปใบหอก ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบหยักเว้าลึกแบบขนนก 5-7 แฉก

ดอก ดอกสมบูรณ์เพศ ออกดอกเป็นช่อแต่มีลักษณะคล้ายดอกเดี่ยว มีดอกย่อยเกิดตรงปลายก้านช่อดอกเดียวกัน ไม่มีก้านดอกย่อย ดอกย่อยเรียงกันอยู่บนฐานรองดอกที่โค้งนูน ดอกเกิดตามซอกใบปลายกิ่ง ดอกมีสีเหลือง กลีบดอกซ้อน ปลายกลีบหยัก 2-3 หยัก กลีบดอก

ชั้นนอกบางและเรียงซ้อนกันหลายชั้น ส่วนดอกชั้นในมีสีเหลือง เป็นรูปหลอดกระจุกกลางดอก มีจำนวนกลีบดอก 16-18 กลีบต่อดอก เมื่อดอกบานเต็มที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 4-5 เซนติเมตร

เมล็ด

เมล็ดมีสีน้ำตาล ลักษณะเรียวยาว หัวและท้ายแหลม ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร

ดาวกระจายพันธุ์ ศฝก.13

ดาวกระจาย (*Cosmos sulphureus* Cav.)

พันธุ์ ศฝก. 14

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรมวิद्याณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่อยู่ เลขที่ 33 หมู่ที่ 11 ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20250

โทรศัพท์ 08-1940-5544, 0-3834-3608

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

อันเนื่องมาจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ครั่งเสด็จพระราชดำเนิน ณ ศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนชนเกษตรวิद्याณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ได้มีพระราชกระแสรับสั่งข้อหนึ่งว่า “การนำพันธุ์ใหม่หรือพันธุ์ต่างประเทศต้องระวังเรื่องโรค ถ้าเกิดโรคแล้วจะเกิดเสียหายมากและขาดทุน การนำพันธุ์ต่างประเทศมาราคาสูงไม่ควรพึ่งพา ” ซึ่งเมล็ดพันธุ์ไม้ดอกก็มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จึงนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์เกษตรธรรมชาติ ดาวกระจายดอกซ้อนสีส้ม โดยในปี พ.ศ. 2542 นางทิพวรรณ สิทธิรังสรรค์ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาวิชาการ ได้นำเมล็ดพันธุ์ดาวกระจายชนิดต้นเตี้ย กลีบดอกซ้อน มาจากจังหวัดฮอกไกโด ประเทศญี่ปุ่น มาปลูกที่แปลงสาธิตทดลองเกษตรธรรมชาติของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรมวิद्याณฯ ซึ่งในช่วง 2 ปีแรกนั้น ต้นมีการเจริญเติบโตไม่ดี แต่ปลูกต่อเพื่อให้มีการปรับตัวเข้ากับสภาพอากาศของประเทศไทย และดำเนินการปรับปรุงพันธุ์โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบรวมหรือการคัดเลือกหมู่ ในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2561 เป็นเวลา 17 ปี จึงได้ดาวกระจายดอกสีส้ม กลีบดอกซ้อน ต้นเตี้ย ด้านทานโรคและแมลงดี ปลูกได้ตลอดปี จึงตั้งชื่อพันธุ์ดาวกระจายดอกซ้อนสีส้มนี้ว่า ศฝก.14

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ดาวกระจาย ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Cosmos sulphureus</i> Cav. วงศ์ Asteraceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากมีทั้งรากแก้วและรากแขนง รากยาวประมาณ 12-15 เซนติเมตร
ต้น	เป็นพืชร่มลูก ลำต้นแตกกิ่งเป็นทรงพุ่มขนาดเล็ก มีความสูงต้นประมาณ 60-70 เซนติเมตร เป็นพันธุ์ต้นเตี้ย ลำต้นเป็นเหลี่ยม ตั้งตรง
ใบ	ใบเป็นใบเดี่ยว สีเขียว เรียงตรงกันข้าม รูปใบหอก ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบหยักเว้าลึกแบบขนนก 5-7 แฉก
ดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ ออกดอกเป็นช่อแต่มีลักษณะคล้ายดอกเดี่ยว มีดอกย่อยเกิดตรงปลายก้านช่อดอกเดียวกัน ไม่มีก้านดอกย่อย ดอกย่อยเรียงกันอยู่บนฐานรองดอกที่โค้งนูน ดอกเกิดตามซอกใบปลายกิ่ง ดอกมีสีส้ม กลีบดอกซ้อน ปลายกลีบหยัก 2-3 หยัก

กลีบดอกชั้นนอกบางและเรียงซ้อนกันหลายชั้น ส่วนดอกชั้นในมีสีส้ม เป็นรูปหลอดกระจุก
กลางดอก มีจำนวนกลีบดอก 16-18 กลีบต่อดอก เมื่อดอกบานเต็มที่มีขนาด
เส้นผ่านศูนย์กลาง 4-5 เซนติเมตร

เมล็ด

เมล็ดมีสีน้ำตาล ลักษณะเรียวยาว หัวและท้ายแหลม ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร

ดาวกระจายพันธุ์ ๑๔

ดาวเรือง (*Tagetes erecta* L.)

พันธุ์ ศฝก. 15

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรมวิทยุณาสังวรารามรวมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่อยู่ เลขที่ 33 หมู่ที่ 11 ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20250
โทรศัพท์ 08-1940-5544, 0-3834-3608

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

อันเนื่องมาจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ครั้นเสด็จพระราชดำเนิน ณ ศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเกษตรวิทยุณาสังวรารามรวมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ได้มีพระราชกระแสรับสั่งข้อหนึ่งว่า “การนำพันธุ์ใหม่หรือพันธุ์ต่างประเทศต้องระวังเรื่องโรค ถ้าเกิดโรคแล้วจะเกิดเสียหายมากและขาดทุน การนำพันธุ์ต่างประเทศมาราคาสูงไม่ควรพึ่งพา ” ซึ่งเมล็ดพันธุ์ดาวเรืองก็มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จึงนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์เกษตรกรรมชาติดาวเรืองสีเหลือง ปี พ.ศ. 2556 นางทิพวรรณ สิทธิรังสรรค์ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาวิชาการ ได้นำเมล็ดพันธุ์ดาวเรืองพื้นบ้านจากจังหวัดชุมพรและจังหวัดชลบุรีมาปลูกที่แปลงสาธิตทดลองเกษตรกรรมชาติของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรมวิทยุณาสังวรารามฯ แล้วปรับปรุงพันธุ์โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบรวมหรือการคัดเลือกหมู่ โดยคัดเลือกต้นที่มีการเจริญเติบโตดี ดอกสีเหลืองขนาดใหญ่ ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2556-2561 เป็นเวลา 5 ปี จึงได้ดาวเรืองสีเหลือง ดอกขนาดใหญ่ ต้านทานโรคและแมลงดี ปลูกได้ตลอดปี จึงตั้งชื่อพันธุ์ดาวเรืองสีเหลืองนี้ว่า ศฝก.15

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ดาวเรือง ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tagetes erecta* L. วงศ์ Asteraceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก ระบบรากมีทั้งรากแก้วและรากแขนง รากยาวประมาณ 15 เซนติเมตร
ต้น เป็นพืชล้มลุกอายุไม่ถึง 1 ปี ลำต้นแตกกิ่งเป็นทรงพุ่มขนาดเล็ก มีความสูงต้นประมาณ 70 เซนติเมตร ลำต้นตั้งตรง
ใบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ปลายใบคี่ออก เรียงตรงข้ามกัน มีใบย่อยประมาณ 17-21 ใบ ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ส่วนขอบใบจักเป็นซี่ฟัน ใบมีขนาดกว้าง ประมาณ 0.5-1.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2.5-5 เซนติเมตร เนื้อใบนิ่ม ใบสีเขียว
ดอก ดอกสมบูรณ์เพศ ดอกออกเป็นดอกช่อแต่มีลักษณะคล้ายดอกเดี่ยว คือมีดอกย่อยเกิดตรงปลายก้านช่อดอกเดียวกัน ไม่มีก้านดอกย่อย ดอกย่อยเรียงกันอยู่บนฐานรองดอก

เมล็ด

ที่ไค้งนูน ดอกย่อยมีลักษณะเป็นรูปหลอด ขอบกลีบปลายเป็นแฉกประมาณ 6 แฉก
 ดอกมีสีเหลือง เมื่อดอกบานเต็มที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 6-7 เซนติเมตร
 เมล็ดสีน้ำตาล มีลักษณะยาวเรียวและมีหาง ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร

ดาวเรืองพันธุ์ ศฝก. 15